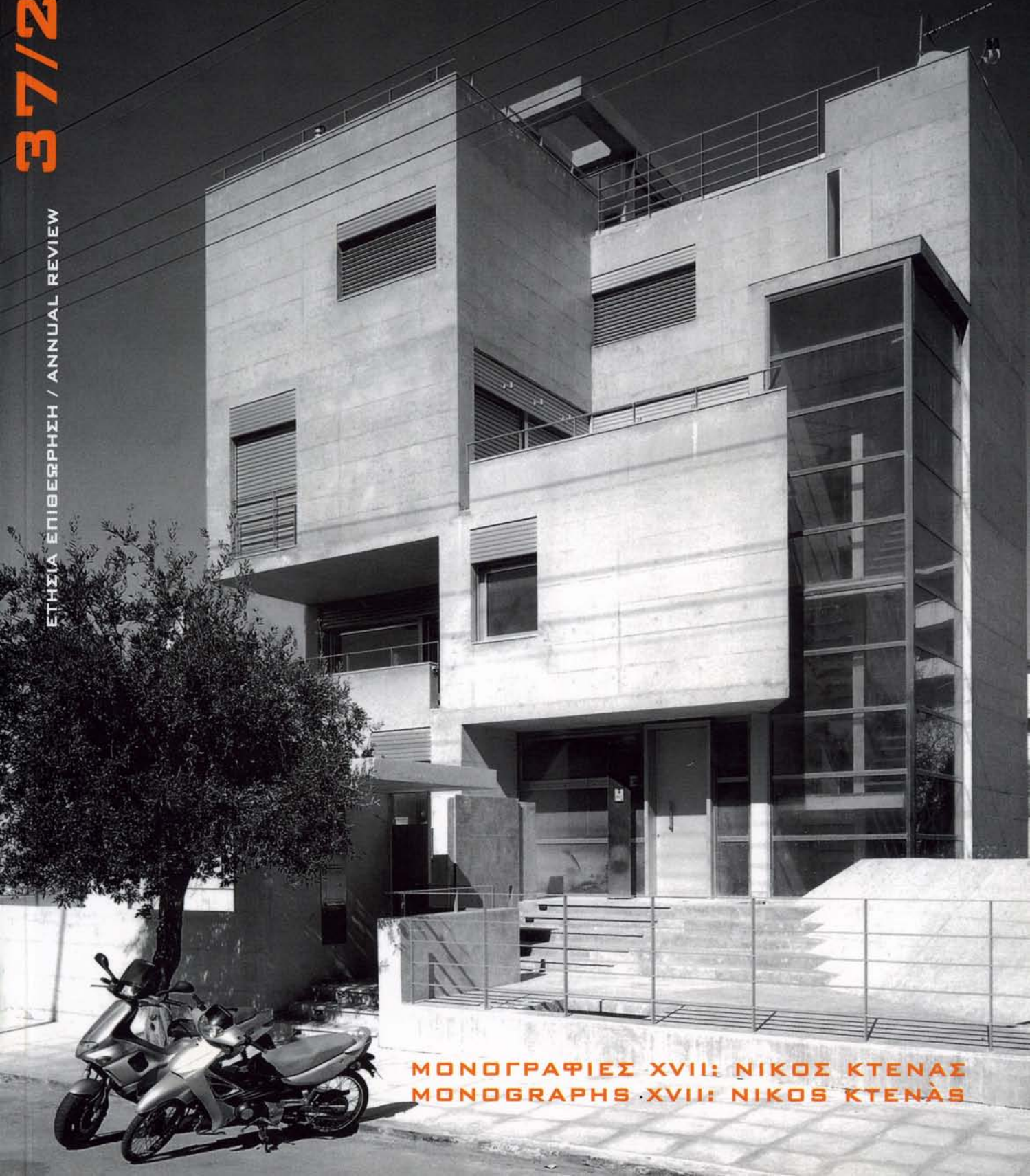

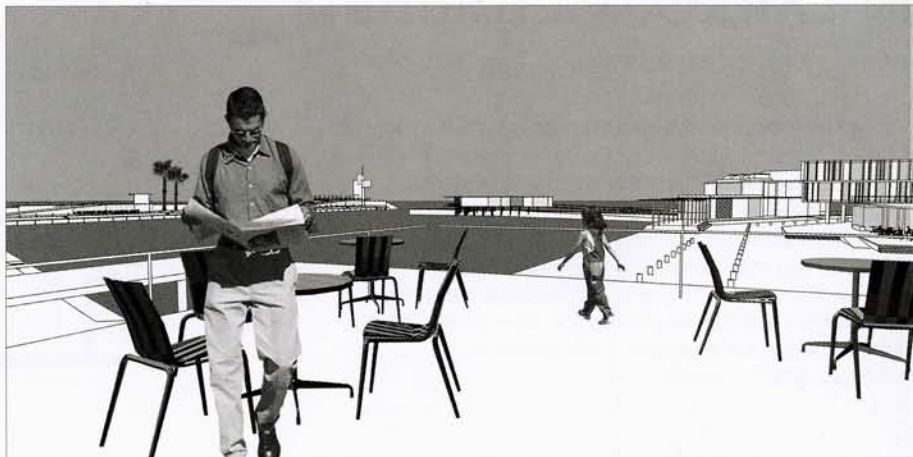
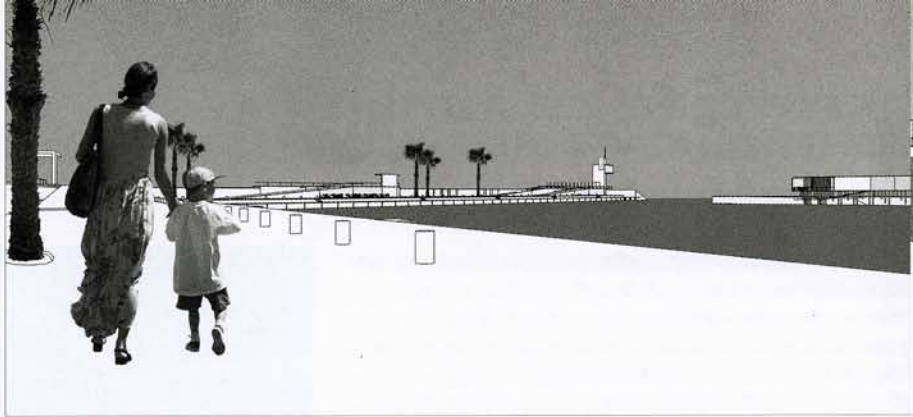
ΘΕΜΑΤΑ ΧΩΡΟΥ + ΤΕΧΝΩΝ
DESIGN + ART IN GREECE

37/2006

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΒΕΡΡΗΣΗ / ANNUAL REVIEW

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ XVII: ΝΙΚΟΣ ΚΤΕΝΑΣ
MONOGRAPHS XVII: NIKOS KTENAS

OLD PORT OF LIMASSOL, CYPRUS

SECOND PRIZE:
ARCHITECTS S. STRATIS AND M. COSMAS

The architectural competition for the old port of Limassol was held in two phases. The first began in 2001 with the submission of ideas. Five architectural firms made it through to the second phase of the competition, which was launched and completed in 2003.

The project adopted the in-between scale in order to address issues of complexity and heterogeneity in Limassol's relationship to the sea.

Thus, the project proposes the dynamic participation of the

city of Limassol within a semiprivate development of the port by the Cyprus Port Authority. This is achieved through the creation of the main square of the city adjacent to the fish-port. The participation of the city is also marked by the use of a large part of the port pier for special events and the construction of an aquarium at the very edge of the pier.

Project consultant: E. Pitsillides, landscape architect.

S. Stratis

ΠΑΛΑΙΟ ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΚΥΠΡΟΣ

Β' ΒΡΑΒΕΙΟ:

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΣΜΑΣ

Ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για το παλαιό λιμάνι Λεμεσού έγινε σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση ξεκίνησε το 2001 με έναν διαγωνισμό ιδεών. Στη β' φάση που άρχισε και ολοκληρώθηκε το 2003 προκρίθηκαν πέντε μελετητικά γραφεία τα οποία διαγωνίστηκαν με πρόγραμμα που δόθηκε εκ νέου από την κριτική επιτροπή.

Η συγκεκριμένη πρόταση αναγνωρίζει το γεγονός ότι η κλίμακα στην οποία εγγράφεται ή προβληματική του διαγωνισμού για την περιοχή του παλαιού λιμανιού ξεφεύγει από την κλίμακα των κτιρίων ή του απλού άθροισμά τους και παράλληλα εμπεριέχει τη πολυσυνθετότητα και ετερογένεια της πόλης. Με την πρόταση αναγνωρίζεται επίσης το γεγονός ότι αρχιτεκτονικές λογικές που θα ήταν τυχόν αποτυχεματικές σε κτιριακό επίπεδο ή σε κτιριακά συγκροτήματα δεν μπορεί να είναι αποτυχεματικές σε αυτή την κλίμακα.

Γι' αυτό τον λόγο υιοθετούνται από την πρόταση λογικές στην ενδιάμεση κλίμακα που πραγματεύεται την πολυσυνθετότητα και ετερογένεια της Λεμεσού σε σχέση με τη θάλασσα. Αυτό γίνεται με τη «μετάφραση» του προγράμματος και των χρήσεων που προδιαγράφονται από τον διαγωνισμό.

Ο όρισμός της ενδιάμεσης κλίμακας δεν έχει να κάνει με ένα μεσαίο μέγεθος αλλά με τη δυναμική συνύπαρξη της μεγάλης κλίμακας της ευρύτερης πόλης της Λεμεσού και της μικρής κλίμακας του ιστορικού πυρήνα γύρω από το παλαιό λιμάνι. Αυτή η συνύπαρξη εκδηλώνεται στον χώρο, τον χρόνο και την καθημερινότητα της περιοχής. Ο όρισμός της ενδιάμεσης κλίμακας σχετίζεται επίσης με το ενδιαφέρον μεταξύ αρχιτεκτονικής και πολεοδομικής πρακτικής, με την ύβριδοποίηση σχεδιαστικών εργαλείων από τις δύο πρακτικές.

Προτείνεται λοιπόν με τη μελέτη όπως η Λεμεσός (δημόσιος και υπερτοπικός χαρακτήρας) είναι συνεχώς παρούσα μέσα στην ημιδιωτική ανάπτυξη της Άρχης Λιμένων Κύπρου (άγνοθητης). Αυτό γίνεται με τη δημιουργία της κύριας πλατείας της Λεμεσού δίπλα στο λιμάνι. Γίνεται ακόμα με την προετοιμασία του νότιου κρηπιδώματος για την υποδοχή περιοδικών εκδηλώσεων. Προτάθηκε και στην α' φάση του διαγωνισμού με τη χωροθέτηση ενός ενυδρείου στο άκρο του ίδιου

κρηπιδώματος (μια δυναμική της περιοχής μελέτης που έμεινε άνεμετάλλευτη από τον άγνοθητη).

Ένας άλλος τρόπος αντιπαράθεσης της μικρής με τη μεγάλη κλίμακα εκδηλώνεται με την επέκταση της παλαιάς αποβάθρας και του στοιχείου του νερού πίσω στο αρχικό τους όριο, πριν γίνει η επίχωση στο παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού τη δεκαετία του '70, ενδυναμώνοντας έτσι ένα σημείο αναφοράς της πόλης. Τέλος, αυτή η αντιπαράθεση εκδηλώνεται με τη συνεχή διαφοροποίηση του οπτικού ορίζοντα των χρηστών με τέτοιο τρόπο που ο θαλάσσιος ορίζοντας να βρίσκεται σε συνεχή διάλογο με κοντινά πλάνα από προτεινόμενα μικροπεριβάλλοντα.

Σε γενικές γραμμές η πρόταση οργανώνεται γύρω από πέντε σημεία τα οποία χαρακτηρίζουν ταυτόχρονα την έννοια της ενδιάμεσης κλίμακας.

Το πρώτο σημείο είναι η έμφαση στο συνεκτικό στοιχείο, στην ουσία μεταξύ των πραγμάτων, που καθιστά το σύνολο μεγαλύτερο και σημαντικότερο από το απλό άθροισμα των κτιρίων και των χώρων που το αποτελούν.

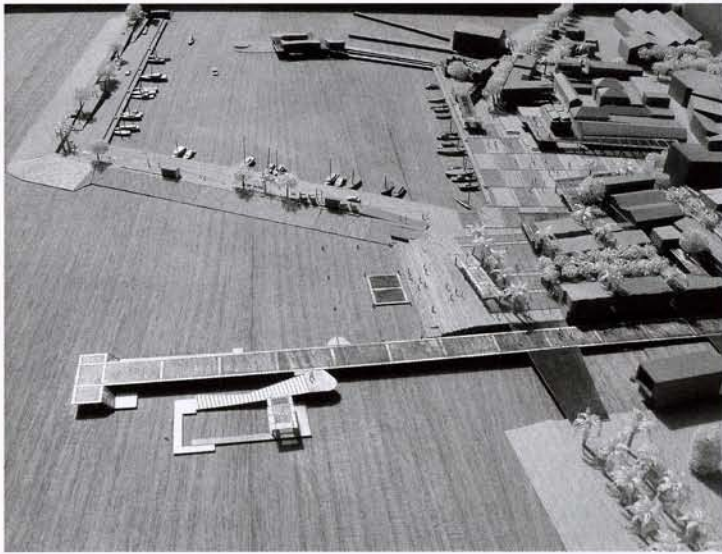
Το δεύτερο σημείο αναφέρεται από τη μία μεριά στην αδυναμία του παράγοντα κτιρίου να πετυχαίνει όλες τις προθέσεις μιας πρότασης στην ενδιάμεση κλίμακα, και από την άλλη στην αναζήτηση της αρχιτεκτονικής του συνεκτικού στοιχείου που αναφέρθηκε στο πρώτο σημείο, που θα μπορούσε να συντείνει στην επίτευξη των προθέσεων σε μια ενδιάμεση κλίμακα.

Το τρίτο σημείο επικεντρώνεται στο είδος των αρχιτεκτονικών αναφορών για την ενδιάμεση κλίμακα. Οι αναφορές δεν αρκούν πλέον να γίνονται μόνο σε σχέση με κτίρια ή με μεταφορικές έννοιες και μύθους, αλλά να άγκυρώνονται στη γενεαλογία αυτού του συνεκτικού στοιχείου (στις άστικές σχέσεις που το παράγουν).

Το τέταρτο σημείο δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις σχέσεις ιδιωτικού και δημόσιου σε πολλαπλά επίπεδα στην ενδιάμεση κλίμακα. Τονίζεται η ανάγκη δημόσιας προσβασιμότητας και η αποθάρρυνση δημιουργίας έσωστρεφών ιδιωτικών θυλάκων.

Το πέμπτο και τελευταίο σημείο θίγει το εύαισθητο σημείο για ανάγκη συμμετοχής της αρχιτεκτονικής πράξης στην παραγωγή θεωρίας για την ενδιάμεση κλίμακα. Ο στόχος που τέθηκε με τη συγκεκριμένη μελέτη ήταν να παραχθεί

ένα ψήγμα θεωρίας που νά αφορά τή συνύπαρξη τής μικρής μέ τή μεγάλη κλίμακα τής πόλης καί κατ' ἐπέκταση τή συνύπαρξη του ιδιωτικού μέ τό δημόσιο ἤ ἀκόμα περισσότερο τίς σχέσεις πόλης καί θάλασσης. Ἐγγράφοντας τήν πρόταση μέσα στά τέσσερα σημεῖα γιά τήν ἐνδιάμεση κλίμακα, που ἀναφέρθηκαν προηγουμένως, εἶναι πιθανό νά παραχθεῖ ἕνα ψήγμα θεωρίας που πηγάζει ἀπό μιά συγκεκριμένη κατάσταση: αὐτή τής διαμόρφωσης του παλαιού λιμανιού τής Λεμεσοῦ, ἀλλά μπορεί νά ἀφορᾶ γενικότερους προβληματισμούς τής μεγάλης οἰκογένειας τής ἀρχιτεκτονικῆς ὅπως κάποιοι τήν ὀνομάζουν.

Συνεργάτες ἀρχιτέκτων: Riccardo Urbano. Σύμβουλοι: Εὐέλθων Πιτσιλλίδης, ἀρχιτέκτων τοπίου, Α. Ἀχιλλέως, πολιτικός μηχανικός, Γ. Ζεμπύλας, μηχανολόγος μηχανικός καί Νικολάου καί Κοννίδης, ἐπιμετρητές.

Σ. Στρατής

